

Sikker belysning hjælper julestemningen på vej

Julen står for døren, og det betyder, at landets autoriserede elinstallatører snart får travlt med at tilslutte julebelysning i danske gader og stræder. I år er det dog vigtigt at være særlig opmærksom på, at alle tilslutningssteder til julebelysning skal være beskyttet med fejlstrømsafbryder, for at installationen er lovlig og tilstrækkeligt sikret.

Af Martin Kastoft Nielsen, Sikkerhedsstyrelsen
2010

Allerede i 1980'erne blev der indført krav om beskyttelse af julebelysning med HFI-afbryder. Der var dog en undtagelse for julebelysningsgenstande som blev anbragt mindst 3 m over terræn og uden for rækkevidde fra vinduer, altaner o.l. når disse blev forsynet fra gade- og vejbelysningsanlæg.

1. juli 2008 blev der så indført et generelt krav om supplerende beskyttelse med fejlstrømsafbryder af alle, både nye og gamle installationer i Stærkstrømsbekendtgørelsens afsnit 6B og 8. Ikrafttrædelsesdatoen for enkelte installationer, herunder julebelysninger, blev senere udskudt med 2 år til 1. juli 2010.

Installationerne, der er tale om, er eksisterende tilslutningssteder til og med 20 Ampere og stikkontakter i henhold til afsnit 107-2-D1 (boligstikkontakter) til og med 16 Ampere, der anvendes til tilslutning af belysning. Disse installationer skal altså være beskyttet med en fejlstrømsafbryder efter 1. juli 2010, også selv om de forsynes fra et gade- og vejbelysningsanlæg. De skærpede bestemmelser er indført for at højne sikkerhedsniveauet i nye og eksisterende installationer.

En enkelt undtagelse

Kravet betyder, at der skal installeres en fejlstrømsafbryder foran stikkontakter og tilslutningssteder til julebelysning. I afsnit 6B og 8 er der dog en undtagelse for installationer, hvor der kun er fast tilsluttede apparater af klasse II (dobbeltisolerede). Denne undtagelse kan anvendes i forbindelse med julebelysning.

Det vil derfor være tilladt at tilslutte julebelysningsgenstande i klasse II, der er anbragt mindst 3 m over terræn og er uden for rækkevidde fra oplukkelige vinduer, altaner o.l., uden, at de er beskyttet med en fejlstrømsafbryder, når de er fast tilsluttet.

Ændring af eksisterende installationer

Sikkerhedsstyrelsen er bekendt med, at der mange steder i landet er opsat 230V boligstikkontakter eller industristikkontakter på rørmaster og træmaster i mere end 3m højde over jorden. Disse stikkontakter er nu også omfattet af kravet om supplerende beskyttelse med en HPFI-afbryder.

Da stikkontakterne forsynes fra gade- og vejbelysningsanlægget, vil det kun i sjældne tilfælde være muligt at anbringe fejlstrømsafbryderen foran installationen.

Det kan derfor være nødvendigt at placere en fejlstrømsafbryder, eller en combiautomat (automat-sikring kombineret med fejlstrømsafbryder), i mastens sikringsindsats og derfra lave en fast installation til stikkontakten på masten. Vi har nogle steder konstateret, at tilledningen til julebelysningen føres ind i masten og sluttes til et sikringselement. Denne tilslutningsform har aldrig været lovlig.

En anden mulighed er at udskifte stikkontakten med en dåse, og lave en fast tilslutning af belysningsgenstanden, forudsat at denne er i klasse II.

Man skal dog være opmærksom på, at belysningsgenstande, som er anbragt lavere end 3 m over terræn altid skal være beskyttet med en HPFI-afbryder, også selv om de er fast tilsluttet og i klasse II. Det skyldes bl.a. risikoen for berøring af spændingsførende dele i fatninger og på ituslåede lamper.

Selve julebelysningen

Julebelysning, som fx en lyskæde er en brugsgenstand som enhver anden lampe. Alt materiel, der bruges til udsmykning, skal naturligvis være lovligt. Det betyder, at materiellet skal opfylde lavspændingsdirektivets krav. Det skal desuden være CE-mærket, og der skal være udarbejdet en overensstemmelseserklæring for materiellet.

Da der er tale om en midlertidig installation, som opsættes og nedtages hvert år, skal den opfylde gældende regler, når den sættes op. Hvis det ikke allerede er gjort, anbefaler Sikkerhedsstyrelsen derfor, at elinstallatørerne tager fat i Handelsstandsforeninger, Cityforeninger eller andre ansvarlige for julebelysningen i området, og gør dem opmærksom på bestemmelserne, så den nødvendige beskyttelse af installationen kan etableres, og evt. ulovligt materiel kan blive udskiftet.